bestuursambtenaren zich een minachtende en krenkende houding veroorloven tegenover Inlandsche ambtenaren van andere takken van dienst, als Inlandsche artsen, onderwyzers, irrigatie-ambtenaren, enz. onz., hoewel dezen toch dikwyls voor genen in ontwikkeling niet behoeven onder te doen, - dat ten slotte de behandeling welke het geheele, niet tot den ambtenaarsstand behoorend Inlandsch publiek ondervindt van de zyde der ambtenaren (tot de laagste Inlandsche beambten toe) nog al te vaak zeer veel te wenschen overlaat. Af en toe bereikt de Regeering ook de mededeeling van bepaalde feiten, welke dien algemeenen ongunstigen indruk komen staven en bevestigen en wyzen op niet te dulden uitingen van verouderde opvattingen, welke in lynrechten stryd zyn met de uitgesproken bedoelingen der Regeering.

De ergenis en ontevredenheid, door dit alles opgewekt, zullen zich dieper doen gevoelen naar mate het gevoel van eigenwaarde zich meer en meer onder de Inlandsche bevolking ontwikkelt en het ligt voor de hand, dat de in de laatste maanden op Java aan den dag gekomen beweging onder die bevolking mede in deze richting werkt.

Met alle waardeering voor de pryzenswaardig breede opvatting waarvan verschillende bestuurders ten deze hebben blyk gegeven, komt het dan ook den Gouverneur-Generaal niet overbodig voor, nog eens met nadruk de byzondere aandacht van de hoofden van gewestelyk bestuur te vragen voor de innerlyke beteekenis dezer beweging ten aanzien van de aangelegenheid, bedoeld in de bovenvermelde circulaires.

Was het tot dusverre byna uitsluitend de Inlandsche ambtenaarsstand, waaronder zich een drang naar ontwikkeling in de richting der Westersche beschaving openbaarde, tegenwoordig zyn het geenszins meer uitsluitend de ambtenaren onder wie gaandeweg een zekere emancipatie valt waar te nemen. Toenemend is het aantal gewone Inlanders, die, dank zy de voortdurende verbetering en uitbreiding van het onderwys, zich

er

MUSEUM TAMANSISWA
DEWANTARA KIRTI GRIYA
01.077
3/2

er van bewust worden, dat zy iets meer kunnen zyn en worden dan zy tot dusverre vermoed hadden, en dientengevolge aanspraak beginnen te maken op een eenigszins andere waardeering en behandeling dan hun tot dusver ten deel viel. En dit niet alleen van de zyde der Europeanen, maar zeer bepaaldelyk ook van de zyde hunner eigen landgenooten, die als hoofden over hen gesteld zyn.

Ook in oeconomischen en politieken zin is een zekeren ontwaking niet te miskennen. Grieven tegen de onder Europeesche leiding gedreven landbouwindustrie, tegen grootere of kleinere vexaties, tegen onwettig of onoordeelkundig optreden van bestuur en politie, en tegen allerlei lasten en plichten, grieven die ook vroeger wel bestonden doch latent bleven, komen thans meer en meer tot uiting, worden thans dieper gevoeld, naar mate de bevolking over dergelyke zaken leert nadenken en naar mate de scherpe kanten, hetzy door de pers, hetzy door onderlinge gedachtenwisseling, meer naar voren gebracht worden.

Deze ontwaking van het zelfbewustzyn by den Inlander behoeft geen grond op te leveren voor wantrouwen en bezorgdheid; integendeel: zy moet worden beschouwd als het eerste resultaat van de sedert jaren gedane pogingen tot opheffing van den Inlander, als de onmisbare eerste stap in de richting der ontwikkeling.

Maar daartegenover zal - wil tusschen Overheid en onderdanen niet een noodlottige verwydering ontstaan - het Bestuur in al zyn vertakkingen ter dege de oogen moeten openen voor alle symptomen van die ontwaking. Eenerzyds, om de buitensporigheden, waarmede zulk een jonge beweging licht gepaard gaat, aanstonds te kunnen tegengaan, anderzyds - en hierop moge thans vooral worden gewezen -, om elke <u>rechtmatige</u> aanleiding tot ontevredenheid en ontstemming ten spoedigste weg te nemen. Aan alle bestaande grieven, aan alle geuite klachten welke niet aanstonds ongegrond blyken, zal nauwlettend aan-

dacht
